

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

„MOSTY ZAMIAST MURÓW”

1. Autorzy i realizatorzy:

Autorzy:

- mgr Aleksandra Nawrot
- mgr Wiktoria Przeliorz
- dr Teresa Segiet
- mgr Paweł Szepielak
- mgr Aleksandra Żyła

Realizatorzy

- Zespół Szkolno-Rewalidacyjny Szkoła Życia w Rybniku
- Zespół Szkół Specjalnych w Opolu (klasy: 4g/5d, 4e, 5c/6c, 8e)
- Uniwersytet Opolski

2. Miejsce realizacji:

Rybnik – Opole

3. Czas realizacji:

Grudzień 2025 – czerwiec 2026

4. Rodzaj innowacji:

Organizacyjno-metodyczna

5. Wstęp / Uzasadnienie potrzeby wprowadzenia innowacji

Uczniowie szkół specjalnych często mają ograniczone możliwości nawiązywania relacji rówieśniczych wykraczających poza własne środowisko edukacyjne. Innowacja „Mosty zamiast murów” odpowiada na tę potrzebę, tworząc przestrzeń do współpracy, komunikacji i twórczej wymiany między uczniami dwóch szkół specjalnych – z Opolu i Rybnika. Jej główną ideą jest budowanie „mostów”, czyli relacji opartych na zrozumieniu, empatii, wspólnych działaniach oraz wymianie doświadczeń, zamiast „murów” izolacji i braku kontaktu.

Innowacja wzmacnia kompetencje społeczne uczniów, poczucie przynależności i sprawczości,

a jednocześnie poszerza ich perspektywę poprzez kontakt z rówieśnikami uczącymi się w podobnych warunkach i o zbliżonych potrzebach. Dzięki temu młodzi ludzie zyskują świadomość, że istnieją inne placówki o takim samym profilu, co wzmacnia poczucie wspólnoty, akceptacji i zrozumienia własnych doświadczeń edukacyjnych.

Równie ważnym elementem innowacji jest zacieśnienie współpracy między szkołami specjalnymi a środowiskiem akademickim. Wspólne działania umożliwiają wymianę doświadczeń między nauczycielami, testowanie nowych metod pracy, tworzenie inspirujących inicjatyw edukacyjnych oraz wzbogacanie warsztatu dydaktycznego kadry. Integracja instytucji funkcjonujących w odmiennych warunkach organizacyjnych, lecz realizujących wspólny cel – wspieranie rozwoju uczniów z niepełnosprawnością intelektualną – pozwala budować trwałe i wartościowe relacje międzyludzkie.

Innowacja „Mosty zamiast murów” odpowiada na realną potrzebę zwiększenia kontaktów społecznych uczniów ze szkół specjalnych, oferując im bezpieczne przestrzenie do rozwijania samodzielności, odwagi w działaniu i otwartości na różnorodność. Działania międzyinstytucjonalne sprzyjają także przełamywaniu barier komunikacyjnych oraz wzmacnianiu kompetencji pedagogów poprzez wymianę dobrych praktyk i wspólne projektowanie nowych rozwiązań integracyjnych i edukacyjnych.

6. Cele innowacji

Cele główne:

1. Budowanie relacji i integracja uczniów szkół specjalnych z dwóch miast poprzez wspólne działania edukacyjne i twórcze.
2. Kształtowanie umiejętności społecznych, komunikacyjnych i emocjonalnych dostosowanych do możliwości uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
3. Rozwijanie kreatywności, ekspresji i samodzielności uczniów poprzez działania projektowe, artystyczne i zadaniowe.
4. Wzmacnianie współpracy między placówkami edukacyjnymi oraz wspieranie wymiany doświadczeń między nauczycielami, studentami i uczniami.

Cele szczegółowe:

- Wzmacnianie poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa i akceptacji w relacjach rówieśniczych.

- Rozwijanie umiejętności współpracy i skutecznej komunikacji, także z wykorzystaniem metod alternatywnych (AAC).
- Doskonalenie umiejętności rozpoznawania, wyrażania i regulowania emocji.
- Poszerzanie wiedzy o własnym środowisku i o mieście partnerskim.
- Rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez udział w spotkaniach online i tworzenie materiałów multimedialnych.
- Usprawnianie sprawności manualnej, grafomotorycznej oraz ekspresji twórczej.
- Wspieranie samodzielności w wykonywaniu zadań oraz podejmowaniu inicjatywy.
- Kształtowanie postawy otwartości, tolerancji i gotowości do współpracy międzygrupowej.
- Umożliwianie uczniom doświadczania sukcesu i rozwijania motywacji wewnętrznej.
- Tworzenie przestrzeni do budowania pozytywnych relacji uczeń–uczeń, uczeń–student oraz nauczyciel–uczeń.

7. Zakres innowacji

Innowacja obejmuje:

- spotkania online (Teams/Zoom)
- wymianę prac plastycznych i listów
- wspólne projekty tematyczne
- działania artystyczne, sensoryczne i edukacyjne
- spotkanie integracyjne w Opolskim ZOO

8. Przewidywane efekty

- Rozwój kompetencji społecznych uczniów – zwiększenie umiejętności współpracy, dzielenia się pomysłami, wspólnego podejmowania decyzji oraz otwartości na kontakty społeczne z rówieśnikami.
- Wzmocnienie poczucia własnej wartości i sprawczości – uczniowie uwierzą we własne możliwości, wzrośnie ich motywacja do podejmowania aktywności edukacyjnej i społecznej.
- Rozwój umiejętności komunikacyjnych – doskonalenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej oraz umiejętności przedstawiania własnych działań i efektów pracy.
- Rozwijanie kreatywności i ekspresji – poznanie różnych technik artystycznych i sensorycznych oraz możliwość wyrażania siebie poprzez działania twórcze i projektowe.
- Wzrost samodzielności i inicjatywy – uczestnictwo w różnorodnych sytuacjach społecznych poza własną klasą i szkołą, podejmowanie działań w grupie i indywidualnie.

- Integracja i relacje międzyludzkie – nawiązanie nowych relacji, wzmocnienie więzi uczeń–nauczyciel oraz poczucie bycia częścią większego projektu.
- Współpraca międzyinstytucjonalna – powstanie przestrzeni do wymiany doświadczeń między szkołami i uczelnią, regularne spotkania, dzielenie się materiałami i wspólne inicjatywy.
- Rozwój kompetencji studentów – zdobycie praktycznego doświadczenia w pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną, rozwój umiejętności komunikacji, empatii, dostosowania metod pracy, organizacji i animacji działań edukacyjnych.
- Prezentacja efektów pracy uczniów – uczniowie zaprezentują swoje działania, prace plastyczne i projekty społeczno-edukacyjne szerokiej publiczności (w szkole, w partnerstwie z uczelnią lub podczas wydarzeń lokalnych), co wzmacnia poczucie sukcesu i przynależności.

9. Metody pracy

- metoda projektu
- elementy arteterapii
- drama i ekspresja twórcza
- praca w parach i grupach
- działania sensoryczne
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- nauka przez działanie

10. Formy pracy

- praca indywidualna
- praca zespołowa
- praca międzygrupowa online
- warsztaty twórcze
- prezentacje uczniowskie
- działania terenowe (spotkanie wyjazdowe)

11. Harmonogram działań (grudzień 2025 – czerwiec 2026)

Grudzień 2025 – „Poznajmy się!”

- nagranie powitalnych filmików

- wymiana kartek świątecznych

Cele: Nawiązanie pierwszego kontaktu między uczniami i studentami. Rozwijanie umiejętności autoprezentacji i wyrażania siebie poprzez krótkie nagrania wideo. Wzmacnianie motywacji do uczestnictwa w dalszych działaniach innowacji. Budowanie pozytywnych relacji poprzez wymianę kartek świątecznych.

Styczeń 2026 – „Moje miasto – Opole i Rybnik”

- przygotowanie zdjęć i krótkich opisów obrazkowych swoich miast

Cele: Rozwijanie kompetencji poznawczych: rozpoznawanie symboli, miejsc i charakterystycznych elementów miast. Ćwiczenie umiejętności selekcji informacji i przedstawiania jej w formie obrazkowej. Kształtowanie poczucia tożsamości lokalnej i świadomości różnic między miastami. Rozwijanie sprawności manualnej i kreatywności przy przygotowywaniu zdjęć i opisów.

Luty 2026 – „Listy przyjaźni”

- wymiana listów w formie: tekstowej, obrazkowej, symbolem PCS/PECS – między studentami oraz uczniami z obu szkół, opublikowanie listów na stronach internetowych szkół, stworzenie z nich książki przyjaźni

Cele: Rozwijanie umiejętności komunikacji pisemnej i alternatywnej (PCS/PECS). Wzmacnianie relacji społecznych między uczniami i studentami obu szkół. Rozwijanie kompetencji z technologii informatycznej poprzez publikację listów online. Wspieranie kreatywności przy tworzeniu książki przyjaźni.

Marzec 2026 – „Most artystyczny”

- wspólny projekt plastyczny: dwa miasta – jedna galeria - wykonanie plakatu przedstawiającego dwa miasta (Opole i Rybnik) połączone symbolicznym mostem; wykorzystanie zdjęć, ciekawostek i symboli przygotowanych wcześniej

Cele: Rozwijanie wyobraźni przestrzennej i umiejętności planowania kompozycji. Ćwiczenie sprawności manualnej i koordynacji wzrokowo-ruchowej poprzez tworzenie plakatu. Wzmacnianie poczucia współpracy i odpowiedzialności za wspólny efekt artystyczny. Utrwalanie wiedzy o miastach i ich symbolach poprzez wykorzystanie materiałów z działań wykonanych w styczniu. Rozwijanie kompetencji estetycznych i kreatywności.

Kwiecień 2026 – „Mały naukowiec i odkrywca”

- wspólne proste eksperymenty (ciecz nienewtonowska, tęczą z cukierków, wulkan), wymiana krótkich filmików
- Zajęcia prowadzone przez studentów Uniwersytetu Opolskiego: Eksperymenty naukowe (ciecz nienewtonowska, tęchowe mleko, wulkan, piasek kinetyczny) oraz wspólne budowanie mostu z klocków konstrukcyjnych

Cele: Pobudzanie ciekawości świata i zainteresowań naukowych. Rozwijanie kompetencji poznawczych poprzez obserwację i wykonywanie prostych eksperymentów. Ćwiczenie współpracy i komunikacji w grupie podczas wykonywania zadań praktycznych. Rozwijanie sprawności manualnej i koordynacji ruchowej podczas eksperymentów.

Maj 2026 – „Razem aktywnie!”

- wyzwania ruchowe podczas spotkania online

Cele: Wzmacnianie aktywności fizycznej i rozwój motoryki dużej. Kształtowanie umiejętności współpracy, rywalizacji fair play i przestrzegania zasad podczas zabaw. Integracja uczniów obu szkół w formie interaktywnej, online. Rozwijanie umiejętności planowania i realizacji zadań ruchowych

w grupie. Pobudzanie motywacji i radości z aktywności fizycznej.

Czerwiec 2026 – „Spotkanie integracyjne!”

- wyjazd integracyjny do ZOO w Opolu
- wspólny piknik
- prezentacja wszystkich prac
- zabawy integracyjne
- rozdanie dyplomów i upominków
- podsumowanie innowacji

Cele: Wzmacnianie więzi społecznych i poczucia przynależności do grupy. Utrwalanie efektów całorocznej pracy poprzez prezentację prac artystycznych i eksperymentów. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i współpracy w sytuacjach rzeczywistych. Promowanie aktywności ruchowej

i wspólnych zabaw integracyjnych. Utrwalanie pozytywnych doświadczeń i wspomnień związanych z udziałem w projekcie.

12.Ewaluacja innowacji

Ewaluacja innowacji „Mosty zamiast murów” będzie prowadzona systematycznie przez cały okres trwania innowacji oraz po jego zakończeniu. Jej celem jest ocena skuteczności działań, stopnia osiągnięcia założonych celów oraz wpływu innowacji na rozwój uczniów, współpracę między szkołami i jakość pracy dydaktycznej.

Obszary ewaluacji:

- rozwój kompetencji społecznych, komunikacyjnych i emocjonalnych uczniów
- stopień zaangażowania uczniów i ich aktywny udział w zadaniach projektowych
- rozwój kreatywności, samodzielności i ekspresji twórczej
- jakość współpracy międzyinstytucjonalnej (szkoła–szkoła–uczelnia)
- efektywność zastosowanych metod i narzędzi pracy
- satysfakcja uczniów, nauczycieli i studentów z udziału w projekcie
- realność i adekwatność harmonogramu oraz organizacji działań

13.Zakończenie

Innowacja „Mosty zamiast murów” ma wesprzeć uczniów w budowaniu relacji i pokonywaniu barier. Dzięki współpracy dwóch szkół dzieci doświadczą wartości wspólnoty, akceptacji i radości tworzenia. To innowacja, która rozwija, łączy i daje poczucie sukcesu każdemu uczniowi – niezależnie od poziomu funkcjonowania.

Informacja końcowa

Innowacja pedagogiczna „Mosty zamiast murów” ma charakter otwarty i może ulec modyfikacji w trakcie jej realizacji. Wszelkie zmiany mogą wynikać z bieżących potrzeb uczniów, specyfiki pracy szkół, możliwości organizacyjnych, warunków technicznych lub nowych pomysłów zgłaszanych przez nauczycieli, studentów i uczestników innowacji.

Modyfikacje mogą obejmować:

- dostosowanie harmonogramu,
- wprowadzenie nowych form działań lub rezygnację z wybranych elementów,
- zmianę narzędzi i metod pracy,
- poszerzenie lub zawężenie zakresu współpracy międzyinstytucjonalnej.

Wszelkie zmiany będą wprowadzane z zachowaniem głównych założeń innowacji oraz z poszanowaniem potrzeb i możliwości uczestników, tak aby jak najlepiej wspierać ich rozwój i osiągnięcie celów innowacji.

Załącznik nr 1

ZGODA RODZICA/OPIEKUNA PRAWNEGO

na udział dziecka w innowacji pedagogicznej „Mosty zamiast murów”

Ja, niżej podpisany/a _____

(imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego)

wyrażam zgodę na udział mojego dziecka:

(imię i nazwisko dziecka)

uczęszczającego do: _____

(nazwa placówki / grupa / klasa)

w innowacji pedagogicznej „**Mosty zamiast murów**”, realizowanej w roku szkolnym

_____.

1. Zgoda na udział w działaniach projektowych

Wyrażam zgodę na udział mojego dziecka we wszystkich zajęciach, warsztatach oraz aktywnościach wynikających z założeń innowacji pedagogicznej „Mosty zamiast murów”.

2. Zgoda na udział w wyjściach integracyjnych

Wyrażam zgodę na udział mojego dziecka w wyjściach integracyjnych, spacerach, spotkaniach środowiskowych oraz innych działaniach terenowych związanych z realizacją innowacji, organizowanych przez placówkę pod opieką nauczycieli.

3. Zgoda na wykorzystanie wizerunku dziecka

Wyrażam zgodę na **nieodpłatne utrwalanie i wykorzystywanie wizerunku mojego dziecka** w materiałach związanych z realizacją innowacji pedagogicznej „Mosty zamiast murów”, w szczególności:

- w publikacjach szkolnych,
- na stronach internetowych placówki,
- w mediach społecznościowych szkoły/przedszkola,
- w materiałach informacyjnych i promocyjnych dotyczących innowacji.

Zgoda obejmuje publikację zdjęć i nagrań bez podawania imienia i nazwiska dziecka.

4. Oświadczenie

Oświadczam, że zostałem/am poinformowany/a o celu, charakterze i zasadach realizacji innowacji pedagogicznej oraz o możliwości wycofania zgody w każdym momencie bez podania przyczyny.

.....
data

.....
podpis rodzica/opiekuna prawnego